

INLEDNING

INLEDNING

En tillgänglig och trygg stad har bra gång- och vägar och fungerande offentliga mötesplatser för och mellan olika samhällsgrupper. Ju fler människor som rör sig ute i det offentliga rummet, desto fler kommer antagligen att våga sig ut – det är en positiv spiral som skapas. I en trygg stad tas människors åsikter tillvara och rättvisa och jämställdhet mellan kvinnor och män eftersträvas i samhället.

Detta examensarbete belyser trygghetsdiskussionen inom den fysiska planeringen och ger förslag på förbättringar av den fysiska miljön på otrygga platser, med fokus på gång- och cykelstråk i Karlskrona.

SYFTE

Syftet med mitt arbete är att

- studera för ämnet aktuell litteratur angående trygghetsdiskussionen i den fysiska planeringen.
- genom en inventering av Karlskronas centrala huvudstråk för gång- och cykelvägar kartlägga vilka platser som är otrygga.
- genom förslag på fysiska åtgärder på ett antal utvalda delar, öka tryggheten på Karlskronas gång- och cykelstråk och därigenom binda samman stadens olika delar med varandra.

BAKGRUND

Idag är trygghet och säkerhet en viktig faktor för trivsel, oavsett om man bor i staden eller på landsbygden. Människor upplever rädsla i olika miljöer, offentliga som privata, i dagens samhälle – även i en liten stad som Karlskrona. Upplevelser av otrygghet och rädsla har fått allt större uppmärksamhet under de senare åren. En förklaring kan vara att våldet i samhället tycks växa sig allt större. Detta kan bero på att anmälningarna av brott ökar i takt med att mörkertalet minskar, genom att de som utsätts för brott vågar träda fram och göra en anmälan istället för att tåga stilla och klandra sig själva. En annan faktor är att våld och kriminalitet uppmärksammas alltmer av media och påverkar människor som matas med denna information. I massmedia visas dagligen händelser om t ex mord, våldtäkter och överfall vilket medför att människor känner sig otrygga i den offentliga miljön.

Rädslan för att bli utsatt för brott är i sig ett problem. För många människor begränsar rädslan påtagligt vardagens möjligheter att använda stadens miljöer. Rädsla för att drabbas av våld eller annan brottslighet gör att människor håller sig borta från offentliga platser, som gator, torg, parker och allmänna kommunikationer, speciellt efter det har blivit mörkt. Om allt färre människor rör sig i stadens offentliga rum minskar den informella sociala kontrollen som i sin tur är en förutsättning för att bibehålla ett gott stadsliv. Detta skapar till slut en ond cirkel med en stad med tomma offentliga platser.

Stadens uppbyggnad och struktur, hur verksamheter är lokaliserade i förhållande till varandra, hur gatunätet och det kollektiva transportsystemet ser ut är några faktorer som har betydelse för trygghet och trivsel, men även möjligheten att begå brott. Staden kan vara uppbyggd och utformad så att den främjar ett gott stadsliv där människor kan känna trygghet och gemenskap. Det finns även miljöer som är utformade på ett sådant sätt att de kan öka risken för brott. Dessa miljöer skapar genom sin utformning och läge en känsla av otrygghet och rädsla hos många människor.

För att staden ska kännas trygg att vistas i ställs också krav på de länkar som binder samman stadens delar med varandra. Om dessa länkar och stråk känns otrygga att vara på och passera genom till fots och med cykel bidrar detta till att staden kan bli mer uppdelad och svårtillgänglig. Fungerar dessa länkar som de ska och är trygga och inte upplevs som obehagliga kan stadsdelarna uppfattas som mer integrerade. De blir mer lättillgängliga att nå även för de som färdas till fots eller med cykel istället för med bil eller kollektivtrafik.

PROBLEM

Det problem som rapporten tar fasta och fokuserar på, är Karlskronas gång- och cykelvägar som till stor del är otrygga och har en bristfällig planering och förvaltning. Följden blir att människor inte rör sig på dessa platser utan väljer istället andra färdmedel eller kanske farligare och längre alternativa vägar.

Karlskrona är en stad uppbyggd på ett flertal öar med broförbindelser. Detta ger en fantastisk och upplevelserik atmosfär som skapas genom att den centrala staden får en omedelbar närkontakt med havet. Stadens olika delar bildar ett pärlband i en nord-sydlig riktning. I takt med att landmassorna har höjt sig har det som tidigare var vatten blivit torrlagd mark, antingen helt naturligt eller med hjälp av utfyllningar. Detta skapar i sin tur långa, vackra stråk längs med vattnet och rena siktlinjer. Men det medför också problem, inte minst genom att denna ”nya” mark mellan öarna och bostadsområdena bildar sträckor som blir långa och ensliga på vissa tider på dygnet. Många av dessa zoner har på grund av dåliga grundläggningsförhållanden inte blivit bebyggda eller används till transportzoner i form av trafikleder och järnvägsspår. Detta medför att gång- och cykelvägnätet blir utsträckt med långa ensliga sträckor och passager.

Karta över de inventerade gång- och cykelstråken.

DISPOSITION OCH METOD

Rapporten är indelat i tre huvuddelar.

Detta kapitel innefattar en inledning och presentation av examensarbetet.

Del 1 består av en teoretisk sammanställning om trygghetsupplevelser i den offentliga miljön. Materialet baseras på studier av för ämnet aktuell litteratur som sedan har sammanställts i en trygghetsdiskussion i den fysiska planeringen.

Del 2 består av en fördjupning på ett antal inventerade sträckor där förslag på åtgärder för att förbättra tryggheten ges. Valet av de utvalda sträckorna baseras på den bedömningskala som används i trygghetsvandringarna. Förslagen presenteras med hjälp av illustrationer, kartor och text.

Den sista delen, **Appendix**, innefattar en inventering av Karlskronas gång- och cykeltrafiks huvudsträckningar söder om Sunna Kanal, med vissa undantag för att täcka in viktiga målpunkter. Inventeringen baseras på trygghetsvandringar. Begreppet *trygghetsvandringar* innebär att jag har gått eller cyklat respektive delsträckor och noterat brister och fördelar i den fysiska miljön, med hjälp av anteckningar och fotografering.

